

Kapelani katyńscy – Katyń, Charków, Twer, Bykownia – 1940 r.

Kapelani zawodowi 1919-1939

ks. A. Aleksandrowicz

ks. E. Choma

ks. Sz. Fedorńko

ks. M. Ilków

ks. M. Janas

ks. K. Kontek

ks. S. Matzner

ks. J. Mikuczewski

ks. A. Niwa

ks. E. Nowak

ks. R. Paszko

ks. J. J. Potocki

ks. J. Skorel

rabin B. Steinberg

ks. K. Suchcicki

ks. W. Romanowski

ks. M. Tysza

ks. W. Urban

ks. Cz. Wojtyński

ks. J. L. Ziółkowski

Kapelani rezerwy i klerycy sanitariusze, 1939 r.

ks. M. Cichowicz

ks. J. Czemerajda

ks. I. Drozdowicz

ks. A. Dubiel

ks. J. Kcprzak

ks. M. Marconi

ks. J. Mioduszewski

ks. W. Ochab

ks. W. Plewik

ks. B. Szwed

ks. S. Tyborowski

ks. J. Wrazidło

ks. F. Zakrzewski

ks. J. Drabczyński

ks. A. Szeptycki

Według dokumentów sowieckich w sprawie ofiar zbrodni katyńskiej oraz danych Polskiego Czerwonego Krzyża, od 17 września 1939 r. na obszarach ZSRR, wśród jeńców wojennych przebywało 35 duchownych związanych ze służbą w armii II RP, a w tej liczbie:

- ** 20 kapelanów zawodowych (14 rzymskokatolickich i 6 innych wyznań);
- ** 13 kapelanów rezerwy (12 rzymskokatolickich i 1 innego wyznania);
- ** 2 kleryków rzymskokatolickich - sanitariuszy września 1939.

Z wyżej wymienionej grupy 35 duchownych armii II RP, pomordowanych w 1940 r. na wschodzie, a obecnie określanych nazwą Kapelani Katyńscy, w miejscach zbrodni NKWD zginęło:

- ** 13 w Katyniu: 10 kapelanów zawodowych, 1 rezerwa i 2 kleryków;
- ** 15 w Twerze: 6 kapelanów zawodowych i 9 rezerwa;
- ** 5 w Charkowie : 1 kapelan zawodowy i 4 rezerwa;
- ** 2 kapelanów zawodowych na Ukrainie.

W grudniu 2009 r. jako kontynuacja rozpoczętej przez ks. Peszkowskiego sprawy beatyfikacyjnej kapelanów katyńskich, grupa społeczna z Rodziny Katyńskiej w Warszawie zgłosiła 23 kapelanów pomordowanych w Katyniu, Twerze i Charkowie na kandydatów do procesu beatyfikacji męczenników wschodu z lat 1918-1989, a to zgłoszenie zostało wysłane do Ośrodka Dokumentacji Kanonizacyjnej Męczenników Wschodu w Drohiczynie.

Od grudnia 2009 r. rozpoczęło się gromadzenie materiałów do biografii wszystkich kapelanów katyńskich, którą do 2018 r. prowadziła społeczna grupa Wolontariatu Katyńskiego i jej działalność objęła także aktualizację wcześniej opracowanych biografów, w których było sporo nieaktualnych informacji. Kopie dokumentów zarejestrowano na komputerach.

W kwietniu 2018 r. powstało legalne Stowarzyszenie Pamięć Kapelanów Katyńskich, przejęło wszystkie zbiory Wolontariatu i aktywnie kontynuuje sprawę beatyfikacyjną kapelanów katyńskich, od 2024 r. pod przewodnictwem Ordynariatu Polowego Wojsk Polskich, co w przyszłości, z woli Boga, może zaowocować łaską wyniesienia ich na ołtarze jako męczenników zbrodni katyńskiej z 1940 r. jako przedstawicieli ponad 22.000 rozstrzelanych oficerów armii II RP i funkcjonariuszy służb państwowych.

Poznawszy dzieje 35 kapelanów katyńskich o każdym można powiedzieć że dobrą pracą dla narodu i Ojczyzny zasłużył na miano bohatera.

Dalej podano ich krótkie biografie, dla wiedzy skąd pochodzili i jakiego byli wyznania, gdzie w 1939 r. pracowali, jakie mieli stopnie oficerskie oraz w których byli obozach i gdzie zginęli wiosną 1940 r. Wszyscy pośmiertnie otrzymali awanse o jeden stopień oficerski wyżej, a 28 katolików zgłoszono do procesu beatyfikacyjnego męczenników wschodu (1918-1989).

Kapelani zawodowi wszystkich wyznań

Ks. mjr Aleksandrowicz Antoni (1893-1940) kapłan z diecezji mińskiej (Białoruś), od 1919 r. kapelan armii II RP, uczestnik wojny z bolszewikami, w 1939 r. proboszcz parafii wojskowej w Kobryniu. Zabrzany do niewoli sowieckiej był jeńcem obozu w Starobielsku, skąd odesłany został w marcu 1940 r. do Moskwy, a stamtąd do Kozielska i Smoleńska. Zmordowany w kwietniu 1940 r. w Katyniu - Lista Kozielska 017/1 poz. 1 sprawa 4915.

Ks. mjr Choma Edward (1889-1940). kapłan z diecezji lwowskiej (Ukraina), od 1919 r. kapelan armii II RP, uczestnik wojny z bolszewikami, odznaczony Krzyżem Walecznych, w 1939 r. proboszcz parafii wojskowej w Radomiu. Zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Starobielsku, skąd w marcu 1940 r. został odesłany do Moskwy, potem do Kozielska i Smoleńska. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Katyniu - Lista Kozielska 015/2 poz. 69 sprawa 4911.

Ks. ppłk Fedorońko Szymon (1893-1940), kapłan prawosławny z Podkarpacia, od 1922 r. kapelan armii II RP, w 1939 r. naczelny kapelan prawosławny WP w Warszawie. W sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Starobielsku, skąd w marcu 1940 r. odesłany do Moskwy, do Kozielska i do Smoleńska. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Katyniu - Lista Kozielska 052/4 poz. 107 sprawa 4919. Rozpoznany był w czasie ekshumacji w 1943 r. w Katyniu - AM 2713. Pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego.

Ks. mjr Ilków Mikołaj (1890-1940), kapłan grecko - katolicki z okolic Stanisławowa (Ukraina). Od 1935 r. kapelan armii II RP, w 1939 r. proboszcz parafii wojskowej w Łodzi. W sowieckiej niewoli jeniec obozu w Starobielsku, skąd odesłany był w marcu 1940 r. do Moskwy, potem do Kozielska i Smoleńska. Zamordowany w kwietniu w 1940 r. w Katyniu - Lista Kozielska 052/4 poz. 94 sprawa 4918. Rozpoznany został w czasie ekshumacji w 1940 r. w Katyniu - AM 2455.

Ks. kpt. Janas Mieczysław (1904-1940), kapłan z diecezji przemyskiej, od 1938 roku kapelan armii II RP, w 1939 r. kapelan Portu Lotniczego w Dęblinie. Zabrzany do niewoli sowieckiej był jeńcem obozu w Kozielsku, skąd odesłany został w grudniu 1939 roku do obozu w Ostaszkowie, a stamtąd do Tweru. Zamordowany w maju 1940 r. w Twerze - Lista Ostaszkowska 044/3 poz. 47 sprawa 4818.

Ks. mjr Kontek Stanisław (1904-1940), kapłan z diecezji lubelskiej, w młodych latach żołnierz wojny z bolszewikami. Od 1934 r. kapelan armii II RP, w 1939 r. kierownik rejonu duszpasterskiego w Przemyśle. Zabrzany do niewoli sowieckiej był jeńcem w obozie w Starobielsku, skąd odesłany został w marcu 1940 r. do Moskwy, stamtąd do Kozielska i do Smoleńska. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Katyniu - Lista Kozielska 022/3 poz. 66 sprawa 4915.

Ks. mjr Matzner Stanisław (1891-1940), kapłan z diecezji przemyskiej. Od 1919 roku kapelan armii II RP, uczestnik wojny z bolszewikami, w 1939 roku proboszcz wojskowej parafii we Lwowie. Zabrzany do sowieckiej niewoli był w więzieniu w Kijowie, a stamtąd został wywieziony na Ukrainę i zamordowany w 1940 r. w miejscu nieznanym - Lista Ukraińska poz. 1907.

Ks. kpt. Mikuczewski Józef (1910-1940), kapłan diecezji pińskiej (Białoruś). Od 1938 r. kapelan armii II RP, w 1939 r. wikariusz w kościele garnizonowym w Przemyślu. Zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem w obozie w Kozielsku, skąd odesłany w grudniu 1939 r. do obozu w Ostaszkowie, a później do Tweru. Zamordowany w maju 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 038/2 poz. 53 sprawa 3671.

Ks. mjr Niwa Andrzej (1900-1940), kapłan z diecezji tarnowskiej, od 1929 r. kapelan armii II RP. Przez rok służył w Korpusie Ochrony Pogranicza w Brygadzie KOP „Polesie” przy granicy z Białorusią ZSRR. W roku 1939 proboszcz parafii wojskowej w Ostrowie Wlkp. Zabrzany do niewoli sowieckiej był jeńcem w obozie w Starobielsku, a stamtąd wywieziony do Charkowa. Zamordowany w kwietniu albo maju 1940 r. w Charkowie – Lista Starobielska poz. 2381.

Ks. ppłk dr Nowak Edmund (1891-1940), kapłan z diecezji włocławskiej. Od 1920 r. kapelan armii II RP, uczestnik wojny z bolszewikami, w 1939 r. proboszcz wojskowej parafii w Lublinie. Zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Kozielsku, skąd w grudniu 1939 r. odesłany został do obozu w Ostaszkowie, a stamtąd wywieziony do Tweru. Zamordowany w maju 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 05/3 poz. 71 sprawa 1331.

Ks. płk Paszko Ryszard (1878-1940), pastor wyznania ewangelicko – augsburgskiego z okolic Łodzi, od 1919 r. kapelan armii II RP, uczestnik wojny z bolszewikami, w 1939 r. w stanie spoczynku ale żołnierz ochotnik kampanii wrześniowej, zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Kozielsku, skąd w grudniu 1939 r. był odesłany do obozu w Ostaszkowie, a stamtąd do Tweru. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 027/3 poz. 33 sprawa 5883 .

Ks. mjr Potocki Jan Józefat (1888-1940), pochodził z Kielc, od 1935 r. kapelan armii II RP pastor wyznania ewangelicko-reformowanego, w 1939 r. szef duszpausterstwa dla wojsk tego wyznania w Warszawie. Zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Starobielsku, skąd odesłany był w marcu 1940 r. do Moskwy, a stamtąd do Kozielska i do Smoleńska. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Katyniu – Lista Kozielska 022/3 poz. 60 sprawa 4913.

Ks. mjr Romanowski Wiktor (1899-1940), kapłan wyznania prawosławnego z rejonu Krzemieńca. Od 1930 r. kapelan pomocniczy armii II RP, od 1935 r. zawodowy kapelan, w 1938 r. duszpasterz prawosławnych funkcjonariuszy Policji Państwowej w Warszawie. Zabrzany do sowieckiej niewoli był w obozie w Kozielsku, skąd w grudniu 1939 r. został odesłany do obozu w Ostaszkowie i do Tweru. Zamordowany w maju 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 05/3 poz. 74 sprawa 1942.

Ks. mjr Skorel Józef (1893-1940), kapłan z diecezji mińskiej (Białoruś), od 1919 r. kapelan armii II RP, uczestniczył w wojnie z bolszewikami, w 1939 r. profesor religii w uczelniach wojskowych i kapelan Szpitala Wojskowego Nr 1 w Warszawie. Zabrzany do sowieckiej niewoli był w obozie w Kozielsku, skąd został w grudniu 1939 r. odesłany do obozu w Ostaszkowie, a stamtąd do Tweru. Zamordowany w maju 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 051/2 poz. 15 sprawa.

Rabin mjr Steinberg Baruch (1897-1940), pochodził z gminy żydowskiej z miasta Przemyślany. Od 1928 r. kapelan armii II RP dla wyznania mojżeszowego, w 1939 r. rabin wojskowy w Dowództwie Okręgu Korpusu Nr V w Krakowie. Zabranym do sowieckiej niewoli był jeńcem w obozie w Starobielsku, skąd w marcu 1940 r. odesłany został do Moskwy, potem do obozu w Kozielsku i do Smoleńska. Zamordowany został w kwietniu 1940 r. w Katyniu – Lista Kozielska 022/3 poz. 55 sprawa 4910. Pośmiertnie został odznaczony Orderem Orła Białego.

Ks. płk Suchcicki Kazimierz (1882-1940), kapłan z diecezji płockiej. Od 1919 roku kapelan armii II RP, uczestnik wojny z bolszewikami, w 1939 r. dziekan religijny dekanatu Nr IV przy Dowództwie Okręgu Korpusu Nr IV w Łodzi. Zabranym do sowieckiej niewoli był jeńcem w obozie w Starobielsku, skąd odesłany został w marcu 1940 r. do Moskwy, a stamtąd do Kozielska i Smoleńska. Zamordowany został w kwietniu 1940 r. w Katyniu – Lista Kozielska 025/3 poz. 22 sprawa 4909.

Ks. kpt. Tysza Michał (1906-1940), kapłan diecezji płockiej, od 1938 r. kapelan armii II RP w służbie dla wojsk Korpusu Ochrony Pogranicza na Wołyniu, w 1939 r. w Pułku KOP „Zdobunów” przy granicy z Ukrainą ZSRR. Zabranym do sowieckiej niewoli był w więzieniu w Kijowie, skąd wywieziony został na Ukrainę i zamordowany wiosną 1940 r. w miejscu nieznanym – Lista Ukraińska poz. 2928.

Ks. mjr Urban Władysław (1891-1940), kapłan diecezji przemyskiej, od 1919 r. kapelan armii II RP, uczestnik wojny z bolszewikami, w 1939 r. był proboszczem parafii wojskowej w Krzemieńcu. Zabranym do sowieckiej niewoli był w obozie w Starobielsku, skąd odesłany został w marcu 1940 r. do Moskwy, a stamtąd był przewieziony do obozu w Kozielsku i do Smoleńska. Zamordowany został w kwietniu 1940 r. w Katyniu – Lista Kozielska 022/3 poz. 63 sprawa 4912.

Ks. płk Wojtyniak Czesław (1891-1940), kapłan z diecezji poznańsko - gnieźnieńskiej, od 1919 r. kapelan armii II RP, uczestnik wojny z bolszewikami, za bohaterstwo 2-krotnie odznaczony Krzyżem Walecznych. Dwa lata służył w Korpusie Ochrony Pogranicza jako kapelan Brygady KOP „Nowogrodek” przy granicy z Białorusią ZSRR. Od 1936 r. kanclerz Kurii Polowej WP w Warszawie. Po kampanii wrześniowej jeńcem w sowieckiej niewoli, był w obozie w Kozielsku, w grudniu 1939 r. odesłany do obozu w Ostaszkowie, a potem do Tweru. Zamordowany został w maju 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 2 poz. 48 sprawa ... nie podano.

Ks. mjr Ziółkowski Jan Leon (1889-1940), kapłan z diecezji krakowskiej, od 1919 r. kapelan armii II RP, uczestnik wojny z bolszewikami, odznaczony Krzyżem Walecznych. Przez 7 lat służył w Korpusie Ochrony Pogranicza Brygada KOP „Podole” przy granicy z Ukrainą ZSRR i Rumunią, w 1939 r. proboszcz parafii wojskowej w Jarosławiu. Zabranym do niewoli sowieckiej był jeńcem w obozie w Kozielsku, wywiezionym do Smoleńska. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Katyniu – Lista Kozielska 015/2 poz. 39 sprawa 1801. Rozpoznany w czasie ekshumacji w 1943 r. w Katyniu – AM 0487. Pośmiertnie został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Kapelani rezerwy WP i więziennictwa

Ks. kpt. Mikołaj Cichowicz (1895-1940), kapłan z diecezji płockiej, w sierpniu 1939 r. proboszcz parafii w Czerwonce. Kapelan rezerwy WP od 1927 r. Zabraný do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Kozielsku, wywieziony do Smoleńska i tam zamordowany w maju 1940 r. – Lista Kozielska 025/1 poz. 13 sprawa 3068.

Ks. kpt. Czemerajda Józef (1903-1940), kapłan z diecezji lubelskiej, od marca 1939 r. kapelan rezerwy WP. W sierpniu 1939 r. proboszcz parafii w Czarowcu. Zabraný do niewoli sowieckiej był jeńcem obozu w Starobielsku, skąd wywieziony w kwietniu lub maju 1940 r. został zamordowany w Charkowie – Lista Starobielska poz. 3678.

Ks. kpt. Drozdowicz Ignacy (1903-1940), kapłan z diecezji mohylewskiej (Białoruś), od marca 1939 r. kapelan rezerwy WP, proboszcz parafii cywilnej na kresach. Zabraný do niewoli sowieckiej był w obozie w Starobielsku, w kwietniu lub maju 1940 r. został odesłany do Charkowa i tam zamordowany – Lista Starobielska poz. 1026.

Ks. kpt. Dubiel Aleksander (1906-1940), kapłan z diecezji lubelskiej, od marca 1939 r. kapelan rezerwy WP, wikariusz i katecheta w Lublinie. Zabraný do niewoli sowieckiej był jeńcem obozu w Kozielsku, w grudniu 1939 r. odesłany do Ostaszkowa. Zamordowany w maju 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 019/2 poz. 38 sprawa 5860.

Ks. kpt. Józef Kacprzak (1886-1940), kapłan z diecezji łódzkiej, kapelan rezerwy WP od 1927 r. Katecheta i kapelan więziennictwa w Łodzi, zabraný do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Ostaszkowie, odesłany do Tweru. Zamordowany w maju 1939 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 051/1 poz. 4 sprawa 5048/119.

Ks. kpt. Marcoń Mieczysław (1906-1940), kapłan z diecezji pińskiej (Białoruś), od marca 1939 r. kapelan rezerwy WP. Proboszcz parafii cywilnej na kresach. Zabraný do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Ostaszkowie, zamordowany w kwietniu 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 05/3 poz. 67 sprawa 5437.

Ks. kpt. Mioduszewski Jan (1908-1940), kapłan z diecezji tomżyńskiej, od marca 1939 r. kapelan rezerwy WP, wikariusz i katecheta w Sejnach i kapelan pomocniczy baonu KOP „Sejny”. Zabraný do sowieckiej niewoli był jeńcem w obozie w Kozielsku, w grudniu 1939 roku odesłany do Ostaszkowa, a stamtąd do Tweru. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 05/3 poz. 64 sprawa 5859.

Ks. kpt. Ochab Włodzimierz (1900-1940), kapłan wyznania prawosławnego, był od 1938 r. kapłanem rezerwy WP i więziennictwa, pop w cerkwi prawosławnej. Zabraný do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Ostaszkowie, zamordowanym w kwietniu 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 038/2 poz. 54 sprawa 5985.

Ks. kpt. Plewik Władysław (1903-1940) kapłan z diecezji łódzkiej, od marca 1939 r. kapelan rezerwy WP, wikariusz i katecheta. Zabraný do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Starobielsku, wywiezionym do Charkowa i tam zamordowanym w kwietniu albo maju 1940 r. – Lista Starobielska poz. 2578.

Ks. kpt. Szwed Bronisław (1895-1940), kapłan z diecezji lwowskiej (Ukraina), był katechetą w Stanisławowie i od 1927 r. kapłanem więziennym. Zabraný do niewoli sowieckiej z więzienia w Kijowie był odesłany do Ostaszkowa i Tweru. Zamordowany w maju 1940 r. w Twerze – Lista Ostaszkowska 05/5 poz. 59 sprawa 2753.

Ks. kpt. Tyborowski Stanisław (1909-1940), kapłan diecezji łomżyńskiej, od marca 1939 r. kapelan rezerwy WP, wikariusz i katecheta w parafiach diecezjalnych. Zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem w obozie w Ostaszkowie, skąd wywieziony do Tweru i tam zamordowany w maju 1940 r. – Lista Ostaszkowska brak danych.

Ks. kpt. Wrazidło Jerzy (1905-1940) kapłan z diecezji katowickiej, wikariusz oraz katecheta w parafiach diecezjalnych, od marca 1939 r. kapelan rezerwy WP. Zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Starobielsku, skąd odesłany do Charkowa i tam zamordowany w kwietniu lub maju 1940 r. – Lista Starobielska poz. 364.

Ks. kpt. Zakrzewski Franciszek (1902-1940) kapłan z diecezji płockiej, wikariusz i katecheta w parafiach diecezjalnych, od marca 1939 r. kapelan rezerwy WP. Zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem w obozie w Ostaszkowie, wywieziony do Tweru i w kwietniu 1940 r. zamordowany został w Twerze – Lista Ostaszkowska 051/2 poz. 33 sprawa 54.8.

Klerycy sanitariusze września 1939

Kl. por. Drabczyński Ignacy (1916-1940), student V roku teologii OFM z Wieliczki. Sanitariusz ochotnik w kampanii wrześniowej 1939 r. w szpitalu polowym w Chełmie Lub. Zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Kozielsku. Zamordowany w maju 1940 r. w Katyniu – Lista Kozielska 054/3 poz. 2 sprawa 4487.

Kl. ppor. Szeptycki Andrzej (1912-1940) student II roku teologii na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, w kampanii wrześniowej 1939 r. ochotnik sanitariusz, zabrzany do sowieckiej niewoli był jeńcem obozu w Kozielsku, zamordowany w maju 1940 r. w Katyniu – Lista Kozielska 029/5 poz. 72 sprawa 968. Rozpoznany w czasie ekshumacji w 1943 r. w Katyniu – AM 3304.

Autorzy publikacji katyńskich w latach ubiegłych podawali nazwiska jeszcze innych kapelanów rezerwy, którzy także zginęli na wschodzie po 17 września 1939 r. Ale tylko dla 35 znaleziono dokumenty sowieckie, potwierdzające ich pobyt w niewoli i śmierć w 1940 r. na terytorium byłego ZSRR, co też wynika z braku Katyńskiej Listy Białoruskiej.

W polskich Księgach Cmentarnych Katyń, Charków, Miednoje oraz Bykownia zamieszczono biogramy wszystkich 35 wyżej wymienionych kapelanów katyńskich.